REVOLUTIONAIRE REGEËRINGEN

door

PETER KROPOTKINE.

na 1918

AMSTERDAM „DE ROODE BIBLIOTHEEK".

Revolutionaire Regeeringen

door PETER KROPOTKINE.

Dat de bestaande regeeringen afgeschaft moeten worden, opdat eindelijk „vrijheid, gelijkheid en broederschap" niet meer holle klanken, maar levende werkelijkheid zullen zijn; dat alle tot nog toe beproefde regeeringsvormen niets dan zoovele vormen van onderdrukking geweest zijn en door nieuwe groepeeringsvormen vervangen moeten worden; — daarover zijn het allen, die maar een greintje revolutionair gevoel en denkvermogen bezitten, volkomen eens. En inderdaad men behoeft geen groot hervormingsapostel te zijn, om tot deze gevolgtrekking te komen; de fouten der tegenwoordige regeeringen en de onmogelijkheid om daarin verandering te brengen, springen te zeer in 't oog, dan dat zij niet iederen denkenden beschouwer zouden treffen. En wat het omverstooten van regeeringen betreft, men weet algemeen, dat dit op zekere tijden zonder veel moeite plaats heeft. Er zijn oogenblikken, waarop de regeeringen bijna vanzelf ineen storten, als kaartenhuizen onder de revolutionairen adem des volks. Dit heeft men zeer goed in de jaren 1848 en 1870 gezien en weldra zal men het weer aanschouwen. [1])

Eene regeering omverstooten is voor een revolutionairen bourgeois alles, voor ons is het slechts het begin der sociale revolutie.

Is eenmaal de staatsmachine uit haar voegen gerukt, de ambtenaars-hiërarchie in wanorde gebracht, zoodat zij niet meer weet in welke richting te gaan; het vertrouwen der soldaten in hun superieuren weg; — kortom is het leger der verdedigers van het kapitaal in verwarring gebracht; dan staan wij voor het groote werk der verwoesting van alle instellingen, die dienen ter instandhoudiug van de economische en politieke slavernij. De gelegenheid om vrij te handelen is verworven, — wat zullen de revolutionairen doen?

Alleen de anarchisten antwoorden op deze vraag: „Geen regeering, de anarchie!" Alle anderen zeggen: „Eene revolutionaire regeering!" en zij wijken slechts van elkander af wat den vorm betreft van de door algemeen kiesrecht aan den staat of aan de gemeente te geven regeering; de anderen verklaren zich voor eene revolutionaire diktatuur.

Eene „revolutionaire regeering!" Dat zijn twee woorden, die wel vreemd moeten klinken in de ooren van hen, die grondig onderzoeken, wat de sociale revolutie beteekenen moet, en wat

[1]) Inderdaad hetzelfde verschijnsel deed zich voor in Rusland 1916 en in Duitschland 1918.

eene regeering beteekent. Twee woorden die elkander tegenspreken, elkander wederkeerig opheffen.

Wel heeft men in waarheid despotische regeeringen gezien, — het ligt trouwens in den aard van alle regeeringen om vóór de reactie en tegen de revolutie te zijn en noodzakelijkerwijze naar het despotisme over te hellen, maar men heeft nog nooit eene revolutionaire regeering gezien en met reden: De revolutie, — gelijkstaande met wanorde, omverwerping, verwoesting van eeuwenoude instellingen binnen enkele dagen, geweldaddige vernieling van bestaande eigendoms-vormen, opheffing van kasten, snelle omwenteling in de begrippen omtrent moraal of beter gezegd omtrent de in hare plaats heerschende huichelarij, gelijkstaande met individueele vrijheid, particulier initiatief, — is juist het tegendeel, de ontkenning van regeering, die op haar beurt gelijk staat met de bestaande „orde", het conservatisme, de instandhouding van bestaande instellingen, de ontkenning van persoonlijk initiatief en individueele handeling. En niettemin spreekt men onophoudelijk van dezen witten raaf, als ware een revolutionaire regeering de eenvoudigste zaak ter wereld en even gewoon en algemeen bekend als het koningschap het keizerrijk of het pausdom!

Dat de zich noemende revolutionairen onder de bourgeoisie dit denkbeeld verkondigen, is licht te begrijpen; wij weten immers, wat zij onder revolutie verstaan, namelijk eene bepleistering van de bourgois-republiek, de bemachtiging door zich noemende republiekeinen van alle nu nog door de bonapartisten en royalisten bekleede betrekkingen, hoogstens de scheiding tusschen Kerk en Staat, die daarna met hun beidjes toch blijven samenwonen, verder inbeslagneming der kerkelijke goederen ten bate van den Staat en voornamelijk van de toekomstigs beheerders dezer goederen, misschien ook nog het referendum of andere dingen van soortgelijken aard. Maar dat revolutionaire socialisten zich tot apostelen maken van dit denkbeeld, kunnen wij niet anders verklaren, dan door te veronderstellen, dat òf diegenen, welke dit denkbeeld aannemen, nog volgepropt zijn van de vooroordeelen der bourgeoisie, die zij onbewust hebben opgenomen uit de literatuur en voornamelijk uit de door de bourgeoisie voor de bourgeoisie geschreven geschiedenis en nog zoo zeer door den geest van dienstbaarheid door eeuwenlange knechtschap voortgebracht worden beheerscht, dat zij zichzelf niet eens kunnen voorstellen vrij te zijn, — òf zij willen deze revolutie niet, welker naam hun op de lippen bestorven ligt. Zij zouden zich met eene eenvoudige bepleistering van de bestaande instellingen vergenoegen, onder voorwaarde, dat men hen aan het bewind bracht

terwijl zij later altijd nog konden zien, wat er gedaan zou kunnen worden, om het kanailje in bedwang te houden.

Zij zijn slechts tegen de tegenwoordige regeerders omdat zij hunne plaatsen willen innemen. Wij zullen daarom slechts tot hen spreken, die te goeder trouw dwalen.

Wij zullen met de eerste der beide „revolutionaire regeeringsvormen," de gekozen regeering, beginnen. De koninklijke of andere macht is omvergeworpen, het leger der kapitalisten is verslagen en verstrooid, overal is gisting, overal hoort men de openbare aangelegendheden bespreken en den wensch uiten, om vooruit te gaan. De nieuwe denkbeelden hebben de overhand, de noodzakelijkheid van ernstige veranderingen wordt erkend,— er moet gehandeld worden; zonder mededoogen moet het werk der verwoesting aangevangen worden, om het terrein voor een nieuw leven te ontginnen Maar wat stelt men ons voor om te doen?

Het volk op te roepen voor de verkiezingen, om terstond eene nieuwe regeering te kiezen en haar het werk toe te vertrouwen., dat wij allen, dat ieder onzer doen moest uit eigen initiatief!

Dat deed Parijs na den 18en Maart 1871. „Ik zal mij altijd." zei een vriend tegen ons, „die schoone oogenblikken der bevrijding herinneren. Ik had mijne hooge kamer in de Latijnsche wijk verlaten, om mij buiten bij de ontzachlijke massaas te voegen, die de boulevards van het eene eind der stad tot het andere vulden. Allen spraken over de openbare aangelegenheden; alle persoonlijke aangelegenheden waren vergeten: er was geen sprake meer van om te koopen of te verkoopen, allen waren bereid zich met lijf en ziel in de armen te werpen van de toekomst. Zelfs bourgeois, door de algemeene opgewondenheid meegesleurd, zagen zonder wrevel zich de nieuwe wereld ontsluiten." „Geldt het eene sociale revolutie — goed! Laat ons alles gemeenschappelijk eigendom maken, wij zijn bereid!" De elementen der revolutie waren er, het kwam er slechts op aan, ze aan 't werk te zetten En toen ik 's avonds thuis kwam, zei ik bij mezelf: „Wat is de menschheid toch schoon! Men kent haar niet, men heeft haar altijd belasterd!" Toen kwamen de verkiezingen, de leden der Commune werden benoemd en . . . de toewijding, de ijver om te handelen doofden van lieverlede uit. Ieder keerde weer terug tot zijne gewone werkzaamheden, denkende: „Nu hebben we eene goede regeering. laten wij met vertrouwen hare daden afwachten!". . . . . Men weet wat daarop volgde.

In plaats van zelf te handelen, in plaats van voorwaarts te schrijden in plaats van stoutmoedig naar eene nieuwe orde van

zaken te streven. vertrouwde het volk op zijne regeerders en liet aan hun de zorg over om het initiatief te nemen. Dat was het eerste en onvermijdelijke gevolg der verkiezingen Wat zullen deze regeerders, op wie aller vertrouwen gesteld is, doen?

Nooit zijn de verkiezingen zoo vrij geweest als in Maart 1871. Zelfs de tegenstanders van de Commune hebben dat toegegeven. Nooit was de groote massa der kiezers zoo doordrongen van den wensch, om de beste mannen, de mannen der toekomst, de revolutie aan 't bewind te brengen, als toen. En zij deed het ook. Alle revolutionairen van naam werden met eene ongehoorde meerderheid gekozen: Jakobijnen, Blanquisten, Internationalen, de drie revolutionaire fracties waren vertegenwoordigd in den Raad der Commune. De verkiezingen konden geene betere regeering opleveren. Het resultaat is bekend Opgesloten in 't stadhuis met de opdracht op de door vroegere regeeringen gelegde grondslagen voort te bouwen, zagen deze vurige revolutionairen en hervormers zich tot machteloosheid, tot onvruchtbaarheid gedoemd Met al hun goeden wil en moed waren ze niet eens in staat de verdediging van Parijs te organiseeren. Wel is waar, schuift men thans de schuld daarvan op personen doch niet aan individuen, maar aan het toegepaste systeem is de nederlaag te wijten.

Inderdaad kan het algemeen stemrecht, vrij toegepast, in het gunstigste geval slechts aan eene vertegenwoordiging het aanzijn geven, die op een gegeven tijd de gemiddelde meening der massa uitdrukt, welke gewoonlijk bij 't begin eener revolutie slechts een vaag onbestemd begrip van de te volbrengen taak heeft. Ach, wanneer het gros van de natie. van de Commune reeds voor de beweging het eens kon worden over 't geen na den val eener regeering te doen valt! Wanneer deze droom der utopisten verwezenlijkt kon worden, zouden wij zelfs nooit bloedige revoluties gehad hebben; de meerderheid eener natie zou eenvoudig haren wil uitspreken, en de rest zou er in berusten. Maar zulk een verloop hebben de zaken niet. De revolutie breekt uit, voordat men het algemeen eens is kunnen worden en zij, die een helder begrip hebben van 't geen er gedaan moet worden, vormen op zulk een oogenblik slechts eene kleine minderheid. De groote hoop heeft nog slechts eene verwarde voorstelling van het doel, dat ze verwezenlijkt zou willen zien, zonder recht te weten, langs welken weg het te bereiken is en zonder zelf veel vertrouwen te hebben in de te betreden weg.

De praktische oplossing zal dan eerst gevonden en bepaald worden, wanneer de verandering reeds begonnen zal zijn; zij zal het produkt zijn der revolutie zelve, van het volk dat handelend optreedt — of wel zij zal niets zijn, daar het brein van enkele

individuen volstrekt onbekwaam is, deze oplossing te vinden die slechts uit het volksleven geboren worden kan.

Deze toestand is het, die zich in een bij stemming verkozen lichaam afspiegelt, zelfs al ware dit overigens niet besmet met al de ondeugden, die de vertegenwoordigende regeeringen in het algemeen aankleven. De weinige mannen, die de revolutionaire denkbeelden van hun tijd vertegenwoordigen, worden doodgedrukt door de vertegenwoordigers van de revolutionaire scholen van 't verleden of door die van de bestaande orde van zaken. Deze mannen, die juist in de dagen van revolutie zoo noodzakelijk te midden van het volk moesten zijn om hunne ideeën in de massaas te slingeren en ze aan te sporen tot handelen, tot het vernietigen der instellingen van het verleden; — deze mannen vinden zich als vastgenageld in eene zaal, waar zij tot in het oneindige redetwisten, om aan de gematigden concessiën af te persen en vijanden te bekeeren, terwijl er toch maar een enkel middel is, hen voor het nieuwe idee te winnen, namelijk: door het ten ultvoer te brengen. De regeering wordt een parlement met alle ondeugden der bourgeois-parlementen. Wel verre van eene revoluttonaire regeering te zijn, wordt zij de grootste hinderpaal voor de revolutie en om zijn weg tc kunnen vervolgen, ziet het volk zich genoodzaakt haar op te heffen: hen af te zetten, die 't gisteren nog als zijne gekozenen gehuldigd heeft. Maar dat is zoo gemakkelijk niet meer. De nieuwe regeering, die zich haastte, eene nieuwe bestuurmachinerie samen te stellen, om hare heerschappij te bevestigen en zich te doen gehoorzamen, is niet gezind, zich maar zoo gemakkelijk te laten verdringen. Naijverig, om hare macht te handhaven, zal zij zich krampachtig vastklemmen aan de oude instellingen, die nog geen tijd hadden ineen te storten. Zij is vast besloten, geweld met geweld te keeren en om haar ten val te brengen, is er slechts één middel: de wapenen te grijpen en de revolutie van nieuws aan te beginnen teneinde hen af te zetten, op wie gisteren nog aller hoop gebouwd was.

En daar hebben we de revolutie in tweespalt! Nadat reeds een kostbare tijd verspild is, verliest zij nog hare kracht door onderlinge tweedracht tusschen de vrienden der jonge regeering en hen, die de noodzakelijkheid harer afzetting inzien. En dat alles slechts omdat men niet heeft ingezien. dat een nieuw leven nieuwe vormen noodig heeft, dat revolutiën niet door vastklemming aan de oude vormen hun loop kunnen hebben; omdat men de onvereenigbaarheid van revolutie en regeering niet begrepen heeft en niet doorzien heeft, dat de eene — onverschillig in welken vorm zij ook mag optreden, — altijd de ontkenning is van de andere en dat er buiten de ANARCHIE geene revolutie is.

Hetzelfde geldt ook voor den anderen revolutionairen regeeringsvorm, dien men ons aanprijst: de revolutionaire dictatuur.

II.

De gevaren, waaraan de Revolutie is blootgesteld, wanneer zij zich door eene gekozen regeering laat beheerschen, loopen zoozeer in 't oog, dat eene geheele revolutionaire school dit denkbeeld volkomen laat varen. Zij erkent, dat het aan een in opstand verkeerend volk onmogelijk is, zich door middel van verkiezingen eene regeering te verschaffen, die het verleden niet zou vertegenwoordigen en het volk geen blok aan 't been zou zijn, vooral wanneer het geldt die grootsche economische, politieke en moreele wedergeboorte te bewerkstelligen, die wij onder Sociale Revolutie verstaan. Zij zien daarom van het denkbeeld eener „wettelijke" regeering af, althans gedurende het tijdperk van den opstand tegen de wettelijkheid, en willen de „revolutionaire dictatuur". „De partij", zeggen zij, „die de regeering ten val heeft gebracht, zal zich met geweld in hare plaats stellen. Zij zal zich van de macht meester maken en op revolutionaire wijze te werk gaan. Zij zal de noodige maatregelen nemen om den uitslag van den opstand te verzekeren, de oude instellingen vernietigen en de verdediging van het grondgebied organiseeren. Voor hen, die haar gezag niet willen erkennen, — de guillotine; voor hen, volk of bourgeoisie, die niet gehoorzamen aan de bevelen, die zij zal uitvaardigen tot regeling van de loop der revolutie, — alweer de guillotine!" Zoo redeneerden de Robespierres in den dop, — zij, die van het groote heldendicht der vorige eeuw niets onthouden hebben, dan de periode van ondergang; zij, die er niets uit geleerd hebben, dan de redevoeringen van de procureurs der republiek.

Wij, anarchisten, verwerpen de dictatuur van een individu of van eene partij — wat in den grond der zaak op 't zelfde neerkomt — volkomen.

Wij weten dat eene sociale revolutie niet door den geest van een enkel mensch of van eene groep geleid kan worden. Wij weten, dat revolutie en regeering onvereenigbaar zijn; de eene moet de andere vernietigen, onverschillig of men de regeering den naam geve van dictatuur, koningschap of parlement. Wij weten, dat de kracht en de waarheid onzer partij opgesloten ligt in hare fondamenteele formule: „Niets is goed en duurzaam, dan wat uit het vrije initiatief van het volk voortspruit en elke regeering heeft de strekking dit te dooden."

Daarom zouden zelfs de besten onder ons binnen acht dagen rijp zijn voor 't schavot, wanneer zij meester werden van die

machtige machinerie — de regeering — welke hun veroorloofde naar believen te handelen, Wij weten waartoe zelfs de bestgezinde dictatuur noodzakelijk leiden moet: tot den dood van de revolutie. En we weten ook, dat het denkbeeld der dictatuur altijd slechts een ziekelijk produkt is van het regeeringsbijgeloof, dat, gepaard met het godsdienstig bijgeloof, altijd de slavernij vereeuwigd heeft.

Maar we spreken op dit oogenblik niet tot de anarchisten, doch tot de regeeringsgezinde revolutionairen, die onder den invloed van de vooroordeelen hunner opvoeding te goeder trouw dwalen en over dit onderwerp gaarne met ons van gedachten willen wisselen. Wij zullen derhalve van hun standpunt uit tot hen spreken. Eerst nog eene algemeene opmerking. Zij, die de dictatuur prediken, merken gewoonlijk niet op, dat zij, door dit vooroordeel in de hand te werken, het terrein slechts voor diegenen geschikt maken, die hen later zullen ombrengen. — Er is echter een gezegde van Robespierre, dat zijne bewonderaars wel zouden doen zich te herinneren. Hij was in beginsel niet tegen de diktatuur. Maar .... „Wacht u daarvoor wel", gaf hij ten antwoord aan Mandar, toen deze hem er over sprak, Brissot zou dictator worden". Ja, Brissot, de schurkachtige Girondijn, de woedende vijand van het streven des volks naar gelijkheid de hardnekkige verdediger van den eigendom, (vroeger diefstal door hem genoemd,) Brissot, die l'Abbaye, Hébert, Marat en alle gematigde Jacobijnen rustig zou hebben laten ombrengen!

Maar deze uitspraak dateert van het jaar 1792! Toen verkeerde Frankrijk reeds drie jaren in revolutie! Inderdaad bestond het koningschap niet meer; er restte nog slechts, het den genadeslag toe te brengen; ook was het leenstelsel reeds afgeschaft. En nochthans had in dezen tijd, waarin de golven der revolutie hoog opbruischten, de contra-revolutionair Brissot alle kans tot dictator gekozen te worden! En hoe zou het geweest zijn in 1789? Mirabeau zou ongetwijfeld aan het hoofd der regeering gebracht zijn! Mirabeau, de man die met den koning onderhandelde, om hem zijn redenaarstalent te verkwanselen, — hij zou toen aan het bewind gekomen zijn, wanneer niet het opgestane met pieken gewapende volk zijne souvereiniteit erkend had gezien en niet door de manhaftige daden der Jacquerie alle geconstitueerde macht in Parijs of in de departementen illusoir geworden was.

Maar het gezagsvooroordeel verblindt de voorstanders der dictatuur zoodanig, dat zij liever de dictatuur van een nieuwen Brissot of Napoleon voorbereiden, dan dat zij het denkbeeld zouden laten varen om aan menschen, die hunne ketenen verbreken, een anderen meester te geven.

De geheime genootschappen ten tijde van de restauratie en van Lodewijk Philips hebben er niet weinig toe bijgedragen. om dit vooroordeel der dictatuur in stand te houden De republikeinsche bourgeoisie van dien tijd heeft, gesteund door de arbeiders, een groot aantal samenzweringen op touw gezet, om het koningschap omver te werpen en de republiek uit te roepen. Zonder er zich rekenschap van te geven, welke grondige omkeering in Frankrijk plaats moest hebben, om zelfs maar eene republikeinsche Bourgeois-heerschappij in te stellen, waande zij door middel van eene uitgebreide samenzwering den een of anderen dag het koningschap ten val te kunnen brengen, de macht aan zich te trekken en de republiek te proklameeren.

Gedurende bijna dertig jaren hebben deze geheime genootschappen met grenzenlooze opoffering, met heldhaftige volharding en moed gewerkt. En wanneer van den Februari opstand in 1848 de republiek het natuurlijk gevolg was, dan is dat te danken aan die geheime genootschappen, aan de propaganda der daad, welke zij gedurende dertig jaren hadden beoefend. Zonder hun edelaardig pogen zou de republiek heden ten dage nog onmogelijk zijn.

Hun doel was dus, zich van de heerschappij meester te maken en eene republikeinsche dictatuur in te stellen. Maar, wat zeer verklaarbaar is, dit is hun nooit gelukt. Als altijd, was het geene samenzwering, die het koningschap deed vallen, doch de samenzweerders hadden de ineenstorting voorbereid, zij hadden het republikeinsche ideeë alom verbreid. hunne marteiaars hadden er het ideaal des volks van gemaakt. Maar de laatste stoot, die den koning der bourgeoisie voorgoed deed nederstorten, was veel te krachtig, dan dat een geheim genootschap hem had kunnen toebrengen: hij kwam uit de volksmassa.

Het resultaat is bekend. De partij, die den val van het koningschap had voorbereid, werd van de trappen van 't stadhuis afgedrongen. Anderen, te voorzichtig om zich aan de gevaren van de samenzwering bloot te stellen, maar meer bekend en ook meer gematigd, namen het oogenblik waar, om zich van de heerschappij meester te maken en namen de plaats in, die de saamgezworenen onder 't gedonder der kanonnen dachten te veroveren. Dagbladschrijvers advocaten, redenaars die zich beijveren naam te maken, maakten zich meester van de macht terwijl de ware republikeinen wapenen smeedden of in het bagno zuchtten. Eenigen, die reeds benoemd waren, werden door de domme menigte met bijval begroet, de anderen drongen zichzelf op den voorgrond en werden aangenomen. omdat hun naam niets vertegewoordigde, dan een programma, waarin men met de geheele wereld op goeden voet bleef.

Men zegge niet, dat gebrek aan praktischen zin bij de handelende partij de schuld droeg. dat anderen het er beter zullen afbrengen... Neen, duizendmaal neen! Het is eene wet, als die van den loop der sterren. dat de handelenden partij buitengesloten blijft, terwijl de intriganten en woordvoeders zich van de macht meester maken. Zij zijn meer bekend bij de groote massa. die ten slotte den doorslag geeft. Zij vereenigen meer stemmen op zich, want bij acclamatie of door middel van de stembus het is in den grond der zaak toch slechts een soort van stilzwijgende verkiezing, die in zulke oogenblikken bij acclamatie geschiedt. Zij worden door allen toegejuicht, inzonderheid door de vijanden der revolutie, die er de voorkeur aan geven, de nulliteiten op den voorgrond te plaatsen en bij acclamatie erkent men diegenen tot opperhoofden, die in den grond vijanden van de beweging of onverschilligen zijn.

Blanqui, die meer dan iemand anders de verpersoonlijking was van het stelsel van samenzwering, die zijne toewijding aan dit stelsel met een gevangenschap van een menschenleeftijd boette uitte kort voor zijn dood deze woorden, die een volledig programma behelzen: NOCH GOD, NOCH MEESTER.

III

De meening, dat de reegeering door een geheim genootschap omver geworpen en haar plaats door dat genootschap zou kunnen ingenomen worden, is eene dwaling waarin alle revolutionaire organisaties der republikeinsche bourgoesisie sinds 1820 vervallen zijn Maar er zijn ook andere feiten in overvloed, die deze dwaling aantoonen. Welk eene toewijding, welk eene zelfverloochening, welk eene volharding hebben de geheime genootschappen van het jonge Italië niet aan den dag gelegd en nochtans hadden die onmetelijke werkzaamheid, al die offers gebracht door de Italiaansche jeugd, waarvoor zelfs die der Russische jongelingschap verbleeken, of de in de kazematten der Oostenrijksche vestingen en onder den bijl en de kogels van den beul opgehoopte lijken, — slechts tengevolge den triomf van de bourgeoisie en van het koningschap.

Datzelfde is 't geval in Rusland. Zelden vindt men in de geschiedenis eene geheime organisatie, die met zoo weinig middelen zulke ontzachlijke resultaten verkregen heeft als de Russische jeugd, en die zooveel energie bezat en zulke grootsche daden volbracht als het Uitvoerend Comite Het heeft den schijnbaar onverwrikbaren kolossus — het tsarisme — geschokt en de autocratische regeering voortaan in Ruslend onmogelijk gemaakt. En evenwel zijn zij zeer

naief, die zich inbeelden, dat ten dage als de kroon van Alexander III door 't slijk zal worden gesleurd, het Uitvoerend Comité aan het bewind zal komen.

Anderen, — de voorzichtigen, die bezig zijn zich een naam te maken, onderwijl de revolutionairen mijnen aanlegden of in Siberië omkwamen; anderen, intriganten, frazenmakers, advocaten, schrijvers, die zich als volksvrienden aanstellen en van tijd tot tijd op de graven der helden een traan plengden, die spoedig genoeg weer afgedroogd was; dat zijn degenen, die den vacanten zetel der regeering zullen innemen en den onbekenden, die de revolutie voorbereid hebben, een TERUG zullen toeroepen.

Het is onvermijdelijk, het is noodlottig en het kan toch niet anders zijn, want het zijn niet de geheime genootschappen, noch de revolutionaire organisaties zijn het die aan de regeeringen den genadeslag toebrengen. Hunne historische roeping is, de geesten op de revolutie voor te bereiden. En wanneer dat geschied is en de uitwendige omstandigheden medewerken, dan komt de laatste stoot niet van de groep, die het initiatief genomen heeft, maar van de massa, die buiten de vertakkingen van het genootschap staat.

Den 31 Augustns 1870 bleef Parijs doof voor de oproeping van Blanqui. Vier dagen later proklameerde het den val der regeering, maar toen waren het niet meer de Blanquisten, die het initiatief namen, maar het was het volk, het waren de millioenen die den Decemberman onttroonden en de kwakzalvers toejuichten, wier namen hun sinds twee jaren in de ooren hadden geklonken.

Wanneer eenmaal de revolutie rijp is om uit te breken, de lucht er als 't ware door bezwangerd is en de uitslag reeds zeker geworden is, dan sluiten duizenden nieuwelingen zich bij de beweging aan, op wie de geheime organisatie nooit eenigen directen invloed heeft uitgeoefend, evenals de roofvogels neerstrijken op het slagveld om te azen op de slachtoffers. Deze helpen den laatsten stoot toebrengen, en kiezen hun leiders niet uit te rijen der ernstige en onverzoenlijke samenzweerders, maar uit de koorddedansers en kunstenmakers — zoozeer zijn zij van het denkbeeld vervuld een leider noodig te hebben.

De samenzweerders, die vasthouden aan het vooroordeel der dictatuur, arbeiden dus onbewust om hun eigen vijanden aan het bewind te brengen.

Maar als hetgeen wij zooeven gezegd hebben ten opzichte van de revolutiën of liever van de politieke opstanden waar is, nog veel meer is dit het geval ten opzichte van de revolutie, die wij voorstaan, — de Sociale Revolutie. — Men smoort de Revolutie

reeds bij hare geboorte, indien men de vestiging eener nieuwe regeering toelaat Het goede, dat deze regeering zou kunnen uitrichten is nihil, de schade daarentegen onberekenbaar.

Immers, waar is het om te doen, wat verstaan wij onder Revolutie? Niet een gewone verandering van het bestuur, maar de inbezitneming door het volk van den geheelen maatschappelijken rijkdom; de vernietiging van alle machten, die de ontwikkeling der menschheid altijd in den weg gestaan hebben. Maar kan deze ontzachlijke economische revolutie door de besluiten van eene of andere regeering verwezenlijkt worden? Wij hebben den revolutionairen Poolschen dictator Kosciusko in de vorige eeuw de opheffing der lijfeigenschap zien decreteeren — en toch bleef de lijfeigenschap nog tachtig jaren na dien tijd bestaan Wij hebben de Conventie, de almachtige, de hoofdelijke, de gevreesde Conventie, verdeeling zien vaststellen van den grond, dien men aan de landheeren had ontnomen — en als zoovele andere bleef ook dit besluit een doode letter, omdat, wilde men het uitvoeren, de proletariërs van het platte land een nieuwe revolutie hadden moeten beginnen, en revolutiën niet door regeerings-besluiten in het leven geroepen kunnen worden.

Zal de inbezitneming van den maatschappelijken rijkdom door het volk een voldongen feit worden, dan moet het volk zijne armen vrij gevoelen, zijne slaafschheid, waaraan het maar al te zeer gewend is, afschudden, het moet volgens eigen wil handelen en voorwaarts gaan zonder daartoe de bevelen van wie ook af te wachten. Maar dat is het juist wat de dictatuur beletten zal, al ware zij overigens de bestgezinde ter wereld; en tegelijkertijd zal zij onbekwaam zijn om de revolutie ook maar èen duimbreed vooruit te brengen. Maar als zelfs de beste revolutionaire regeering, geen nieuwe kracht schept en geen enkel voordeel oplevert voor het verwoestingswerk, dat wij te verrichten hebben, nog minder hebben wij van haar te verwachten bij de reorganisatie, die op de verwoesting volgen moet

De economische verandering. die uit de Sociale Revolutie zal voortvloeien zal zoo ontzaglijk zijn en zoodanig alle nu op handel en eigendom gebaseerde verhoudingen wijzigen, dat het voor een of meer personen volkomen onmogelijk is, de maatschappelijke vormen vast te stellen, die in de maatschappij moervast te stellen, die in de toekomstige maatschappij moeten geboren worden. daar dit alleen geschieden kan door den gezamelijken arbeid der massa's. Om te voldoen aan de veelvuldige uiteenloopende voorwaarden en behoeften, die op den dag na de vernietiging van het privaatbezit zullen ontstaan is de samenwerking van allen noodig. Ieder uitwendig gezag zou slechts een hinder-

paal zijn voor dezen organischen arbeid. die volbracht moet worden. en te gelijkertijd een bron van haat en tweedracht.

Het is dus hoog tijd, deze illusie eener revolutionaire regeering zoo dikwijls gelogenstraft en zoo vaak duur betaald, voor goed op te geven. Het is tijd, eens voor altijd het politieke axioma aan te nemen: EENE REGEERING KAN NIET REVOLUTIONAIR ZIJN. Men spreekt ons van de Conventie, maar laat ons toch niet vergeten, dat de weinige revolutionaire maatregelen die de Conventie nam, niets dan eene bekrachtiging van voldongen feiten waren, die het volk buiten alle regeeringen om reeds uitgevo.rd had. Het is gelijk Victor Hugo gezegd heeft : Danton stuwde Robespierre voort, Marat bewaakte en stuwde Danton en Marat zelf werd door Cimourdain — deze personificatie van de clubs der „enragé's en der opstandelingen — voortgestuwd. Evenals alle regeeringen, die haar voorafgingen en opvolgden, was de Conventie voor 't volk niets dan een blok aan het been. De feiten die de geschiedenis ons vermeldt, zijn zóó beslissend in dit opzicht; de onbestaanbaarheid eener revolutionaire regeering en de verderfelijkheid van alles wat men met dezen naam aanduidt zijn zóó klaarblijkelijk, dat het moeilijk moet schijnen, zich de hardnekkigheid te verklaren waarmee zekere school, die zich socialistisch noemt, aan het denkbeeld eener regeering vasthoudt En evenwel is de verklaring zeer eenvoudig. De aanhangers van deze school hebben namelijk, al noemen zij zich ook socialisten, een geheel ander begrip van de revolutie dan wij. Voor hen, evenals voor de radikalen onder de bourgeoise is de Sociale Re volutie veeleer eene zaak der toekomst, waaraan voor het oogenblik nog niet te denken valt. Waar ze heimelijk naar streven zonder het te bekennen, is heel wat anders. Het is de instelling eener regeering, gelijk die van Zwitserland of van de Vereenigde Staten, die eenige poging in het werk stelt om wat ze sluw de „openbare diensten" noemen, aan den Staat te trekken. Het is iets van Bismark's ideaal of van den kleermaker die tot president der Vereenigde Staten opklom. Het is eene vooruit berekende overeenkomst tusschen het socialistisch streven der groote massa en het egoïstisch streven der bourgeoisie. Zij zouden wel een algeheele onteigening wenschen, maar zij durven haar niet te beproeven en daarom stellen zij haar uit tot de volgende eeuw en treden voor den slag reeds met den vijand in onderhandeling.

Voor ons, die inzien, dat het tijdstip nadert om aan de bourgeoisie den doodsteek toe te brengen; dat het oogenblik niet ver meer is, waarop het volk de hand zal kunnen leggen op den geheelen maatschappelijken rijkdom en de klassen der uitzuigers machteloos maken zal; voor ons zeg ik, kan er geen aarzeling

bestaan. Wij werpen ons met lijf en ziel in de sociale revolutie, en omdat ons op dezen weg iedere regeering, onder welken vorm ook, een hinderpaal is, zullen we haar machteloos maken en de eerzuchtigen die zich boven ons trachten te verheffen, om over ons lot te beschikken, verdelgen.

Genoeg van regeeringen! Plaats voor het volk, voor de Anarchie!

